

Ymateb Llywodraeth Cymru i'r adolygiad o weithrediad y Cytundeb Masnach a Chydweithredu rhwng y DU a'r UE

Hoffwn ddiolch i'r pedwar pwyllgor am y gwaith a wnaed ganddynt i lunio'r argymhellion hyn.

Yr Undeb Ewropeaidd yw ein partner masnachu agosaf a mwyaf, ac mae'r Cytundeb Masnach a Chydweithredu (TCA) yn llywodraethu'r berthynas rhwng y DU a'r UE.

Fodd bynnag, nid yw'r cytundeb yn disodli'r mynediad i'r farchnad a oedd gan y DU fel aelod o'r UE mewn modd 'tebyg am debyg', ac o'r herwydd mae wedi creu rhwystrau i fusnesau Cymru.

Mae Llywodraeth Cymru bob amser wedi dadlau dros gysylltiad agosach â'r UE. Mae cyhoeddi "Common Understanding" rhwng y DU a'r UE ym mis Mai 2025 yn rhoi cyfleoedd i agor trafodaethau, ailosod y berthynas rhwng y DU a'r UE a lleihau rhwystrau i fusnesau Cymru.

Mae'r trafodaethau hyn, ac adolygiad y TCA, yn negodiadau sydd ar y gweill ac mae'r hyn y gellir ei nodi a'i drafod yn gyhoeddus o reidrwydd yn gyfyngedig oherwydd sensitifrwydd ynghylch trafodaethau rhyngwladol.

Ymatebion i Argymhellion y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol

Argymhelliad 1.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn diweddarau ac yn adolygu ei blaenoriaethau wrth i drafodaethau ddatblygu ac wrth i amgylchiadau newid. Byddwn yn parhau i adolygu a diweddarau blaenoriaethau'r UE ac yn ystyried unrhyw effaith bosibl ar Gymru fel rhan o'r gwaith parhaus hwn.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 2.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Mae gan Lywodraeth Cymru eisoës berthynas weithredol â llawer o sefydliadau'r UE, a byddwn yn parhau i gryfhau'r rhain wrth i'n gwaith fynd rhagddo. Mae'r cysylltiadau hyn wedi datblygu drwy'r gwaith a wnaed gan ein swyddfa ym Mrwsel a'n Cynrychiolydd penodedig ar gyfer Ewrop fel rhan o gylch gwaith cyflawni ein Strategaeth Ryngwladol, sy'n cynnwys ein perthynas ag Ewrop a'r UE. Dylai ffocws a sylfaen unrhyw ddatblygiadau yn y berthynas â'r UE fod ar ail-greu perthynas sy'n gweithio i'r ddwy ochr ac mae hyn eisoës yn digwydd. Wrth i'r Strategaeth Ryngwladol bresennol ddod i ben, ac wrth i ni symud i gyfnod newydd yn y berthynas rhwng Cymru a'r UE, byddwn yn ystyried a oes angen Strategaeth bwrpasol ar yr UE fel rhan o'n gwaith ehangach ar ein hagwedd at gysylltiadau rhyngwladol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 3.

Ymateb: Derbyn

Gall Llywodraeth Cymru gadarnhau nad yw'n mynd ati i geisio hawliau cyfranogiad llawn mewn cyfarfodydd rhwng y DU a'r UE lle mae ganddi statws sylwedydd. Nid yw'r UE yn caniatáu i lywodraethau datganoledig gael hawliau cyfranogi. Mae hyn yn debyg i Aelod-wladwriaethau unigol yr UE sydd hefyd â statws sylwedydd. Fodd bynnag, gallwn gadarnhau ein bod yn parhau i

ymgysylltu â Llywodraeth y DU ar y pwyllgorau sy'n dod o fewn fframwaith sefydliadol y TCA, er mwyn sicrhau bod ein buddiannau'n cael eu cynrychioli yn y cyfarfodydd hyn. Bydd Llywodraeth Cymru yn gofyn am bresenoldeb mewn unrhyw gyfarfodydd perthnasol rhwng y DU a'r UE sydd y tu allan i fframwaith sefydliadol y TCA, lle rydym yn credu bod hyn yn briodol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 4.

Ymateb: Derbyn

Roedd ein Cynllun Cyflawni Rhyngwladol 2025 yn ailddatgan ein hymrwymiad i ymgysylltu Ewropeaidd a'r flaenoriaeth y mae Llywodraeth Cymru yn ei rhoi ar weithio gyda Llywodraeth y DU ar ei huchelgais i ailosod y berthynas rhwng y DU a'r UE. Rydym yn parhau i geisio defnyddio'r holl ddulliau sydd ar gael i annog Llywodraeth y DU a'r UE i leihau'r anawsterau a wynebwr gan weithwyr yn y sector creadigol. Yng nghyfarfod y Grŵp Rhyngweinidogol ar gysylltiadau rhwng y DU a'r UE ar 23 Medi 2025, cododd Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio fater artistiaid teithiol a phwysigrwydd dod o hyd i ateb ar eu cyfer.

Rydym yn croesawu'r bwriad diweddar i ail-osod cysylltiadau rhwng y DU a'r UE a chyhoeddi Cytundeb "Common Understanding" rhwng y DU a'r UE. Rydym yn croesawu'n arbennig y cyhoeddiad a wnaed gan lywodraethau'r DU a'r UE yn yr uwchgynhadledd ar 19 Mai i sefydlu ymrwymiad ar y cyd i negodi cynllun profiad i bobl ifanc. Credwn y gallai cynllun o'r fath fod o fudd i artistiaid ifanc, gan mai artistiaid iau, llai sefydledig ar y cyfan sy'n wynebu'r heriau mwyaf wrth deithio gyda chostau uwch, terfynau amser a biwrocratiaeth o ganlyniad i ymadael â'r UE.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 5.

Ymateb 5: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn parhau i geisio defnyddio'r holl ddulliau sydd ar gael i annog Llywodraeth y DU a'r UE i leihau'r anawsterau a wynebwr gan weithwyr yn y sector creadigol, yn enwedig artistiaid teithiol. Mae hyn yn cynnwys ymgysylltu'n weithredol â Llywodraeth y DU a'r UE, i sicrhau bod buddiannau gweithwyr creadigol Cymru yn cael eu cynrychioli a'u datblygu. Rydym yn cydnabod bod angen trafodaethau pellach am gefnogi artistiaid teithiol a byddwn yn parhau i godi'r mater hwn gyda Llywodraeth y DU. Yng nghyfarfod y Grŵp Rhyngweinidogol ar gysylltiadau rhwng y DU a'r UE ar 23

Medi 2025, cododd Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio fater artistiaid teithiol a phwysigrwydd dod o hyd i ateb ar eu cyfer.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 6.

Ymateb: Derbyn

Roedd y Datganiad ysgrifenedig¹ a gyhoeddwyd gan Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio yn dilyn uwchgynhadledd yr UE ym mis Mai, yn nodi ein huchelgais i Gymru gymryd rhan mewn ystod ehangach o raglenni'r UE, gan gynnwys Erasmus+, yn ogystal â chael mynediad at raglenni eraill yr UE fel Ewrop Greadigol a Chydweithredu Tiriogaethol Ewropeaidd.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 7.

Ymateb: Derbyn

Mae mynediad at raglenni ychwanegol yr UE, fel Erasmus+ ac Ewrop Greadigol, yn flaenoriaeth yr oeddem yn ei phwysleisio'n rheolaidd gyda Llywodraeth y DU cyn uwchgynhadledd mis Mai. Mae Llywodraeth Cymru yn falch bod y DU a'r UE wedi cytuno i weithio tuag at gydgyssylltiad â'r rhaglen Erasmus+ a'u bod yn gweithio'n ddwys gyda Llywodraeth y DU i sicrhau bod buddiannau Cymru yn cael eu cynrychioli yn y trafodaethau hyn a'r meysydd cydweithredu eraill y cytunwyd arnynt fel rhan o'r "Common Understanding".

Ni allwn roi sylwadau ar y trafodaethau a gynhaliwyd rhwng y DU a'r UE cyn Uwchgynhadledd mis Mai. Rydym yn nodi ac yn croesawu'r ymrwymadau yn Natganiad Gwleidyddol ar y Cyd yr Uwchgynhadledd ar gyfer cyfarfodydd rheolaidd i ystyried buddiannau strategol ar y cyd a sicrhau y manteisir i'r eithaf ar gyfleoedd i gydweithredu yn y dyfodol. Yn y cyd-destun hwn, byddwn yn parhau i bwyso ar Lywodraeth y DU i gynnwys mynediad at raglenni ychwanegol yr UE, fel Ewrop Greadigol, fel blaenoriaeth ar gyfer trafodaethau rhwng yr UE a'r DU yn y dyfodol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 8.

Ymateb: Derbyn

¹ [Datganiad Ysgrifenedig: Uwchgynhadledd yr UE-DU \(19 Mai 2025\) LLYW.CYMRU](#)

Mae'r dystiolaeth ysgrifenedig yn cyfeirio at adolygiad gweithredu'r TCA, mae'r testun sy'n ymwneud â'r adolygiad yn destun safonol a ddefnyddir yn gyffredin gan yr UE yn ei gytundebau masnach. Nid yw adolygiadau a gynhaliwyd o dan y cytundebau hyn wedi arwain at newidiadau sylweddol i'r cytundebau perthnasol yn y gorffennol.

Mae'r Cytundeb "Common Understanding", y cytunwyd arno ym mis Mai 2025, yn gytundeb fframwaith sy'n nodi meysydd lle mae'r DU a'r UE yn ceisio cydweithio agosach. Mae'r trafodaethau ar gyfer y gwaith hwn yn mynd rhagddynt ar hyn o bryd ac maent ar wahân i'r adolygiad o'r TCA. Gan fod trafodaethau'n mynd rhagddynt ar hyn o bryd, ni allwn roi sylwadau ar yr hyn a allai gael ei gynnwys mewn unrhyw gytundeb terfynol ac a allai'r cytundeb terfynol hwn arwain at ddiwygiadau i'r TCA.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 9.

Ymateb: Derbyn

Mater wedi'i gadw'n ôl i Lywodraeth y DU yw'r penderfyniad i ailymuno â rhaglenni'r UE megis Erasmus+ ac Ewrop Greadigol. Nid yw Llywodraeth Cymru wedi gwneud ei chyfrifiadau cost ei hun ar gyfer ailymuno â'r rhaglenni hyn, ac nid yw ychwaith wedi cymryd rhan mewn unrhyw ymarfer ledled y DU i wneud hynny.

Fodd bynnag, mae Llywodraeth y DU wedi ymrwymo—drwy'r "Common Understanding" gyda'r UE—i weithio tuag at ail-ymuno ag Erasmus+, ac mae swyddogion Llywodraeth Cymru wedi bod yn cydweithio â'r Adran Addysg (DfE) ar yr ymdrech hon.

Ar ben hynny, mae Llywodraeth Cymru wedi cyfleu'n glir i Lywodraeth y DU ei dymuniad i gymryd rhan mewn ystod ehangach o raglenni'r UE, gan gynnwys Ewrop Greadigol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Ymatebion i Argymhellion Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig

Argymhelliad 10.

Ymateb: Gwrthod

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru 'Y berthynas newydd â'r UE: Beth mae'n ei olygu i Gymru yn 2021². Mae'r dogfennau 'persbectif' wedi cael eu cyhoeddi ar gyfer cytundebau masnach sydd newydd gael eu llofnodi er mwyn rhoi trosolwg o'r effeithiau posibl ar Gymru. Mae'r TCA wedi bod ar waith ers sawl blwyddyn ac mae dadansoddiad o'i effeithiau eisoes ar gael. Dylid nodi hefyd y bydd canlyniadau posibl unrhyw drefniadau newydd gyda'r UE fel rhan o drafodaethau sydd ar y gweill yn golygu y bydd unrhyw adroddiad yn dyddio bron ar unwaith. Os cytunir ar drefniadau newydd gyda'r UE, byddwn yn cyhoeddi ein safbwyntiau ar y rhain bryd hynny.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 11.

Ymateb: Gwrthod

Cyhoeddais Ddatganiad Ysgrifenedig yn ymateb i gyhoeddiadau a wnaed yn Uwchgynhadledd y DU a'r UE ym mis Mai, gan gynnwys lle'r oedd y cyhoeddiadau'n cynrychioli blaenoriaethau lefel uchel Llywodraeth Cymru, er enghraifft ar geisio Cytundeb SPS, cydweithredu ar ynni, alinio Cynlluniau Masnachu Allyriadau, Symudedd Ieuencid ac Erasmus+. Fodd bynnag, mae ein blaenoriaethau manylach ar y meysydd hyn yn rhan o drafodaethau parhaus rhwng y DU a'r UE ac ni allwn roi sylwadau ar drafodaethau sydd ar y gweill. Mae Llywodraeth Cymru yn cwrdd yn rheolaidd â Llywodraeth y DU ac mae'n parhau i nodi ei blaenoriaethau.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 12.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru bob amser wedi galw ar y DU a'r UE i wella ei pherthynas fasnachu. Yr UE yw ein partner masnachu pwysicaf ac mae unrhyw gamau i leihau gwrthdaro masnachu i'w croesawu. Darperir diweddariadau yn ystod ymddangosiadau rheolaidd Ysgrifennydd y Cabinet gerbron y Pwyllgorau.

Goblygiadau Ariannol: Dim

² Y berthynas newydd â'r UE: Beth mae'n ei olygu i Gymru | LLYW.CYMRU

Argymhelliad 13.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae cyfarfodydd rhynglywodraethol yn fforymau ar gyfer trafod y negodiadau masnach gweithredol. Rydym yn dilyn y broses o roi gwybod i bwyllgorau pryd fydd cyfarfodydd yn cael eu cynnal a beth sy'n cael ei drafod. Er ein bod yn gyfyngedig o ran cynnwys gwybodaeth sensitif, mae hyn yn cynnwys y pwyntiau allweddol a drafodwyd yn y cyfarfodydd.

Mae'r gwahanol bwyllgorau a sefydlwyd o dan y Cytundeb Masnach a Chydweithredu yn aml yn fforwm gwell i drafod rhwystrau masnach presennol ac mae Llywodraeth Cymru yn cyflwyno sylwadau i'r pwyllgorau hyn ar rwystrau masnach. Cyhoeddir cofnodion pwyllgorau gan y DU a'r UE yn unol â hynny.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 14.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Mae Llywodraeth Cymru yn derbyn bod angen diweddarau cymorth ac iddo fod yn benodol; fodd bynnag, mae'r adolygiad o'r TCA, sydd i fod i gael ei gynnal yn 2026, a'r trafodaethau gweithredol ar gyfer y "common understanding" sy'n mynd rhagddynt ar hyn o bryd, yn newidynnau a allai ddylanwadu ar sut bydd trin nwyddau a gwasanaethau'n cael ei ystyried, felly mae'n ddoeth monitro'r trafodaethau hyn yn weithredol a theilwra cymorth ac arweiniad pan fydd gwybodaeth ar gael.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 15.

Ymateb: Derbyn

Gan nad yw'r gwaith o drafod elfennau o'r "Common Understanding", fel cytundeb SPS posibl, wedi'i gwblhau eto, mae'n amhosibl i ni ddweud a fydd angen ail-negodi cytundebau masnach y tu allan i'r UE ar gyfer unrhyw gytundebau terfynol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 16.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod pwysigrwydd strategol y cytundeb SPS ac mae wedi ymrwymo i sicrhau bod proffil masnach unigryw Cymru, a'i chyfrifoldebau datganoledig, yn cael eu hadlewyrchu'n llawn mewn trafodaethau parhaus â Llywodraeth y DU. Rydym yn parhau i gefnogi safbwynt Llywodraeth y DU wrth geisio cael cytundeb SPS gyda'r UE.

Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i ymgysylltu ag adrannau Llywodraeth y DU i sicrhau bod blaenoriaethau Cymru yn cael eu gwreiddio mewn trafodaethau SPS. Mae hyn yn cynnwys parhau â'r ymgysylltu rheolaidd ar lefel swyddogol sydd eisoes ar waith a sicrhau bod ymgysylltu Gweinidogol yn digwydd mewn ffordd sy'n adlewyrchu cyflymder unrhyw negodiadau.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 17.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Mae rôl Llywodraeth Cymru yn y mecanwaith ymgynghori cynnar yn destun trafodaeth yn y trafodaethau "Common Understanding" rhwng y DU a'r UE sydd ar y gweill ac ni allwn roi sylwadau ar negodiadau byw; byddwn yn rhoi gwybod i'r pwyllgor am rôl o'r fath cyn gynted â phosibl.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 18.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Nododd y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig safbwynt Llywodraeth Cymru ar Safleoedd Rheolaethau'r Ffin (BCP) yng Nghymru a'r datganiad hwn (a amlygir o dan baragraff 154) yw'r sefyllfa bresennol o hyd. Gwnaed y penderfyniad i ohirio gweithredu trefniadau Model Gweithredu Targed y Ffin (BTOM) gan Lywodraeth y DU sydd wedi nodi y bydd hyn yn parhau i gael ei adolygu. Gan weithio gyda chydweithwyr yn llywodraethau'r DU a'r Alban, bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i adolygu goblygiadau cytundeb SPS ar safleoedd rheolaethau'r ffin. Byddwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor fel y bo'n briodol ond, er bod y trafodaethau'n dal yn fyw, ni fyddai adolygiad chwarterol yn briodol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 19.

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru, o fewn terfynau'r hyn sy'n bosibl i adrodd arno yn ystod negodiadau byw, yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r pwyllgor am gynnydd trafodaethau rhwng y DU a'r UE yn ystod ymddangosiadau rheolaidd Ysgrifennydd y Cabinet gerbron y pwyllgor.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 20.

Ymateb: Derbyn

Ar hyn o bryd, nid yw'r UE yn credu bod gwerth cyfatebol mewn negodi Cytundeb Cydnabyddiaeth Gilyddol (MRA) ar asesu cydymffurfiaeth â'r DU ac, o'r herwydd, nid oedd wedi'i gynnwys fel rhan o'r "Common Understanding". Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i bwysu ar y DU a'r UE o ran gwerth MRA i'w gynnwys yng nghyhoeddiadau Uwchgynhadledd y DU-UE yn y dyfodol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 21.

Ymateb: Derbyn:

Oherwydd diffyg data masnach manylach ar gyfer Cymru, nid yw'n bosibl pennu gwerth masnach mewn pysgod cregyn rhwng Cymru a'r UE ar hyn o bryd. Fodd bynnag, mae data cyhoeddedig CThEM yn dangos bod gwerth £9.3m o allforion bwyd môr (y mae pysgod cregyn yn rhan ohonynt) o Gymru i'r UE yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2025. Mae hyn yn sylweddol is na'r £23.5m a allforiwyd yn y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2015.

Mae ystadegau ar gynhyrchu dyframaeth yng Nghymru rhwng 2012 a 2023 yn cael eu datblygu ar hyn o bryd fel rhan o Fframwaith Casglu Data'r DU. Gan fod y rhain yn Ystadegau Swyddogol sy'n cael eu datblygu, ni allwn eu rhannu nes iddynt gael eu cyhoeddi. Pan fydd y data ar gael, bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi dadansoddiad i'r pwyllgor yn ôl y gofyn.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 22.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn cael trafodaethau rheolaidd â Llywodraeth y DU ar faterion sy'n ymwneud â rheolau tarddiad. Credwn y dylai'r DU geisio agor trafodaethau i ymuno â Chonfensiwn Môr y Canoldir ar draws Ewrop (PEM) ac rydym wedi gwneud y farn hon yn glir i Lywodraeth y DU.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 23.

Ymateb: Gwrthod

Ni allwn ddarparu diweddariadau rheolaidd manwl oherwydd sensitifrwydd y diwydiant a/neu'r effaith ar negodiadau byw. Gallwn barhau i ddarparu diweddariadau lefel uchel.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 24.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru bob amser wedi nodi'n glir y byddwn yn ceisio cynnwys ymrwymïadau cadarn mewn cytundebau masnach i helpu i wella safonau lles anifeiliaid. Mae hyn yn dal yn wir ar gyfer yr adolygiad gweithredu a'r trafodaethau i ailosod y berthynas rhwng y DU a'r UE. Rydym yn gweithio'n agos gyda Llywodraeth y DU a Llywodraethau Datganoledig eraill i sicrhau eu bod yn ymwybodol o'n blaenoriaeth i gynnal a gwella ein safonau a'n huchelgeisiau uchel ar gyfer iechyd a lles anifeiliaid a bioddiogelwch yn holl negodiadau Cytundeb Masnach Rydd (FTA) Llywodraeth y DU. Mae'r DU a'r UE yn rhannu ymrwymïadau i wella safonau Lles Anifeiliaid. Rydym yn falch o'r safonau uchel sydd gennym yng Nghymru, gan gynnwys ar gyfer iechyd a lles anifeiliaid, olrhain a diogelwch bwyd.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 25.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Ni fydd Llywodraeth Cymru yn gallu darparu diweddariadau manwl ar negodiadau byw ond bydd yn rhoi sylwadau ar y darpariaethau fydd wedi'u cynnwys yn y cytundeb terfynol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 26.

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru yn archwilio gyda Llywodraeth y DU, Llywodraeth yr Alban a Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon, gan gynnwys drwy'r Grŵp Rhyngweinidogol ar Gysylltiadau rhwng y DU a'r UE, y potensial i ddatblygu mecanwaith ar draws y DU i fonitro aliniad â'r UE ac ymwahanu oddi wrtho.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 27.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn cwrdd yn aml â Llywodraeth y DU, Llywodraeth yr Alban a Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon, gan gynnwys drwy'r Grŵp Rhyngweinidogol ar Gysylltiadau rhwng y DU a'r UE a'r IMG EFRA i drafod amrywiaeth o bynciau. Mae hyn yn cynnwys trafodaethau ar alinio ac ymwahanu, lle mae'n berthnasol i drafodaethau'r UE sydd ar y gweill. Ar ben hynny, mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda rhanddeiliaid drwy'r Grŵp Cyngori ar Bolisi Masnach i drafod alinio ac ymwahanu a'i barn ar waith ailosod y berthynas â'r UE yn ehangach. Rydym hefyd yn ymgysylltu â chyrff penodol yn y diwydiant pan fydd angen trafodaethau penodol ar faterion.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Ymatebion i Argymhellion y Pwyllgor Newid Hinsawdd, Amgylchedd a Seilwaith

Argymhelliad 28.

Ymateb: Derbyn

Nid yw Dull Llywodraeth Cymru o Ymdrin â Pholisi Masnach yn nodi profion ffurfiol "cysylltiedig â'r amgylchedd." Yn hytrach, mae'n amlinellu cyfres o ddisgwyliadau polisi y dylai cytundebau masnach eu bodloni i gefnogi amcanion amgylcheddol a dyletswyddau cyfreithiol Cymru o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

Y disgwyliad yw y bydd darpariaethau amgylcheddol yn rhan allweddol o unrhyw gytundeb masnach ac na ddylai fod unrhyw effaith ar ein gallu i gyflawni ein hymrwymiaidau presennol yn ddomestig nac yn rhyngwladol na chwaith ein hatal rhag gwneud ymrwymiaidau uchelgeisiol yn y dyfodol. Mae hyn yn adlewyrchu'r pwysigrwydd y mae Llywodraeth Cymru yn ei roi ar yr amgylchedd, o ran mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd a sicrhau lefelau uchel o warchodaeth amgylcheddol.

Yn gyffredinol, mae'r TCA yn cyd-fynd â'r disgwyliadau hyn, gydag ymrwymiaidau ar y cyd i beidio ag atchwelyd, lefelau uchel o ddiogelu'r amgylchedd a cheisio gwella ar y safonau hyn. Mae cwmpas amgylcheddol y TCA yn eang, gan gynnwys darpariaethau manwl yn ymwneud â gweithredu ar yr hinsawdd a gwarchod natur a bioamrywiaeth, sy'n flaenoriaethau allweddol i Lywodraeth Cymru, yn ogystal â nifer o feysydd eraill sy'n ymwneud â diogelu'r amgylchedd.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 29.

Ymateb: Derbyn

Rydym yn derbyn ac yn croesawu pwysigrwydd cydweithredu gwell yn y meysydd a nodwyd o dan y "common understanding", gan gydnabod nad yw'r TCA yn disodli'r fframwaith cydweithredu a oedd yn bodoli ar draws aelodau'r UE cyn ymadael â'r UE. Fodd bynnag, mae'r TCA presennol yn darparu sawl llwybr ar gyfer cyfnewid barn, ar gyfer rhannu gwybodaeth am feysydd polisi amgylcheddol ac i nodi meysydd o ddiddordeb cyffredin a phynciau a fyddai'n elwa o drafodaeth bellach. Er enghraifft, yn y Pwyllgor Arbenigol Masnach - Tegwch yn y Farchnad, mae'r DU a'r UE yn gallu trafod meysydd polisi craidd lle gallai trafodaeth bellach fod yn fuddiol. Mae swyddogion Llywodraeth Cymru yn ymgysylltu â swyddogion cyfatebol ar eitemau perthnasol ar yr agenda.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 30.

Ymateb: Derbynn

Er y gallai alinio agosach arwain at fanteision posibl, mae angen asesu'r rhain fesul achos yn dibynnu ar fanylion penodol o ran sut y gallai'r aliniad hwnnw edrych, er mwyn sicrhau y byddai unrhyw newidiadau'n cefnogi nodau polisi Cymru. Er mai nifer fach iawn o reoliadau amgylcheddol sydd o fewn cwmpas y "common understanding", fel darpariaethau'r Cynlluniau Masnachu Allyriadau (ETS), mae'r rhan fwyaf y tu allan i'r cwmpas. Mae gan yr UE a Llywodraeth Cymru uchelgeisiau uchel ar gyfer diogelu'r amgylchedd ac, yn bwysig iawn, mae'r TCA yn caniatáu i Lywodraeth y DU a'r Llywodraethau Datganoledig ddatblygu a gweithredu polisiau sy'n briodol i'n hamgylchiadau domestig, gan gynnwys gwella'r lefelau presennol o warchodaeth. Fodd bynnag, nid yw Llywodraeth Cymru yn gwybod pa ddeddfwriaeth y gallai'r UE ei chyflwyno yn y dyfodol, ac nid oes modd iddi wybod hynny. Felly, gallai sefyllfa fodoli yn y dyfodol lle gallai'r UE gyflwyno deddfwriaeth sy'n mynd yn groes i rai o'n safonau a'n gwerthoedd amgylcheddol ni.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 31.

Ymateb: Gwrthod

Mae cysylltiad ETS yn bwnc i'w drafod yn y trafodaethau "Common Understanding" rhwng y DU a'r UE sydd ar y gweill, ac ni allwn roi sylwadau manwl ar y negodiadau byw sydd ar y gweill. Fodd bynnag, yr unig sectorau y gellir eu cynnwys mewn cytundeb cysylltu yw'r rhai sydd ar hyn o bryd yn rhan o Cynllun Masnachu Allyriadau'r DU a System Masnachu Allyriadau'r UE.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 32.

Ymateb: Derbynn mewn Egwyddor

Mae cysylltiad ETS yn amodol ar negodi yn y trafodaethau Common Understanding" rhwng y DU a'r UE sydd ar y gweill. Mae manteision posibl i gysylltu sy'n deillio o fod yn rhan o farchnad fwy. Fodd bynnag, bydd ein barn ar gysylltiadau ETS yn cael ei llywio gan y negodiadau hynny, ac ni allwn roi sylwadau ar drafodaethau byw.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 33.

Ymateb: Derbynn mewn Egwyddor

Bydd Llywodraeth Cymru yn ystyried goblygiadau amgylcheddol a hinsawdd cysylltu'r ETS ac eithriadau'r Mekanwaith Addasu Pris Carbon ar draws Ffiniau (CBAM), ar ôl i negodiadau "Common Understanding" y DU a'r UE fynd rhagddynt. Byddwn yn rhoi'r safbwyntiau hyn ar ôl i'r trafodaethau ddod i ben.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 34.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn ymwneud yn weithredol â'r portffolio ynni rhwng Cymru ac Iwerddon. Mae tîm Llywodraeth Cymru yn Iwerddon yn aelod gweithgar ac yn cymryd rhan yng nghyfarfodydd Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth y DU ac Iwerddon, gan gefnogi ein swyddogion polisi ynni ar brosiectau gweithredol.

Rydym hefyd yn gweithio'n uniongyrchol gyda swyddogion Llywodraeth Iwerddon yn yr adrannau Materion Tramor, Trafnidiaeth ac Ynni ar gyfleoedd ar y cyd ac mae hyn wedi sicrhau bod Datganiad ar y Cyd Iwerddon-Cymru 2030³, a lofnodwyd gan y Prif Weinidog ym mis Gorffennaf 2025, yn cynnwys thema allweddol o gydweithio ar ynni.

Rydym hefyd yn gweithio gyda datblygwyr y Môr Celtaidd ar brosiectau gweithredol i archwilio ffyrdd y gall porthladdoedd a chadwyn gyflenwi Cymru fanteisio i'r eithaf ar brosiectau ynni ar y môr yn y Môr Celtaidd. Mae'r tîm hefyd yn gweithio gydag Awdurdod Rheoleiddio Ardal Forol Iwerddon ac yn cydweithio â chymheiriaid yng Nghymru.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn weithgar mewn trafodaethau archwiliadol gyda Llywodraeth y DU ar fynediad posibl y DU i farchnad drydan sengl yr UE fel rhan o'r Ddealltwriaeth Gyffredin rhwng y Comisiwn Ewropeaidd a'r Deyrnas Unedig.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 35.

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru yn monitro negodiadau sy'n mynd rhagddynt ond ni fydd yn gallu adrodd ar y rhain hyd nes y cyrhaeddir cytundeb terfynol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

³ [Datganiad ar y Cyd Iwerddon-Cymru 2030 \[HTML\]](#) | [LLYW.CYMRU](#)

Ymatebion i Argymhellion y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Argymhelliad 36.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Er bod trafodaethau rhwng y DU a'r UE yn sensitif, ac nid ydynt yn rhywbeth y byddai Llywodraeth Cymru yn gallu darparu gwybodaeth yn eu cylch heb ganiatâd y DU a'r UE. Mae Llywodraeth Cymru yn ysgrifennu at y pwyllgor i dynnu sylw at drafodaethau a chofnodion cyfarfodydd y Grŵp Rhyngweinidogol. Cyhoeddir cyfarfodydd pwyllgor y TCA ar-lein.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 37.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Mae Llywodraeth Cymru yn adolygu ei chynghor a'i chanllawiau yn rheolaidd a, gyda'r negodiadau'n mynd rhagddynt ar gyfer "common understanding", gallai hyn ddiwygio'r trefniadau masnachu presennol. Bydd Llywodraeth Cymru yn datblygu canllawiau pan fydd y trafodaethau hyn wedi dod i ben.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 38.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Gan fod yr adolygiad o'r Cytundeb Masnach a Chydweithredu i fod i gael ei gynnal yn 2026 a gyda thrafodaethau'n mynd rhagddynt ar gyfer y "common understanding", y gallai'r naill a'r llall ddiwygio'r trefniadau masnachu presennol, bydd Llywodraeth Cymru yn datblygu canllawiau pan fydd y negodiadau ar gyfer y ddau wedi dod i ben.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 39.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth Cymru yn cael trafodaethau rheolaidd gyda Llywodraeth y DU ar yr adolygiad sydd ar y gweill, gan gynnwys beth yw ei blaenoriaethau. Ar hyn o bryd, nid yw Llywodraeth y DU wedi amlinellu'n gyhoeddus ei safbwyntiau penodol ar gyfer trafodaethau sydd ar y gweill.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 40.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Fel y nodir yn argymhelliad 1, bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i adolygu a diweddarau blaenoriaethau'r UE ac yn ystyried unrhyw effaith bosibl ar Gymru fel rhan o'r gwaith parhaus hwn. Er y byddwn yn rhoi gwybod i'r pwyllgor os bydd newidiadau'n cael eu gwneud i'n blaenoriaethau lefel uchel, fel ceisio Cytundeb SPS, ni fyddwn yn gallu rhoi gwybod i'r pwyllgorau am safbwyntiau negodi manwl yn ystod y cyfnod negodi.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 41.

Ymateb: Cytuno

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno sylwadau i Lywodraeth y DU i Grŵp Rhyngweinidogol gael ei gynnal cyn y trafodaethau.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 42.

Ymateb: Derbyn

Bydd Llywodraeth Cymru yn gofyn am ddiweddarau'r cylch gorchwyl.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 43.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Mae Llywodraeth Cymru yn gweithio gyda'r DU a'r Llywodraethau Datganoledig eraill i ddiweddarau rhai o gytundebau'r pedair gwlad sydd ar waith ar hyn o bryd. Gall y trafodaethau hyn fod yn ffordd o archwilio cydweithrediad o amgylch perthynas y DU a'r Llywodraethau Datganoledig â'r UE.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 44.

Ymateb: Derbyn mewn Egwyddor

Mae rôl Llywodraeth Cymru mewn mecanweithiau ymgynghori cynnar yn destun i'w drafod yn y negodiadau "Common Understanding" rhwng y DU a'r UE sydd ar y gweill,

ac ni allwn roi sylwadau ar negodiadau byw. Byddwn yn rhoi gwybod i'r pwyllgor am rôl o'r fath cyn gynted â phosibl.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 45.

Ymateb: Derbyn

Mae rheolau Sefydliad Masnach y Byd (WTO) yn berthnasol mewn sefyllfaoedd lle nad oes gan bartneriaid masnachu gytundeb masnach rydd ar raddfa lawn. Gan fod gan y DU a'r UE gytundeb masnach yn ei le, ar ffurf y Cytundeb Masnach a Chydweithredu, caniateir triniaeth ffafriol ar nwyddau rhwng y DU a'r UE.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 46.

Ymateb: Derbyn

Ar hyn o bryd, nid ydym yn gallu rhoi sylwadau ar gydymffurfio â'r hyn y gellid ei gynnwys yn y trefniadau terfynol sy'n rhan o'r "Common Understanding", gan nad yw'r rhain wedi cael eu negodi eto. Fodd bynnag, gallwn fod yn glir bod Llywodraeth Cymru yn cymryd ei rhwymedigaethau rhyngwladol o ddifrif ac y byddai'n codi hynny ar unwaith gyda Llywodraeth y DU pe bai'n credu y byddai trefniant sy'n cael ei negodi yn arwain at ddiffyg cydymffurfio. Ar ôl i sefyllfa derfynol ddeillio o'r negodiadau, bydd Llywodraeth Cymru yn gallu nodi ei barn ar unrhyw sefyllfa y cytunwyd arni.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 47.

Ymateb: Gwrthod

Mae safbwyntiau Llywodraeth Cymru ar weithredu deddfwriaeth ôl-UE wedi cael eu datgan droeon. Mae Llywodraeth y DU wedi ymrwymo i beidio â deddfu fel arfer mewn meysydd lle mae cymhwysedd wedi'i ddatganoli heb ein cydsyniad, a byth heb ymgynghori. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i fonitro gweithrediad y Ddeddf ac adran 29 ond nid yw o'r farn bod angen asesiad penodol ar hyn o bryd.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 48.

Ymateb: Derbyn

Mae'r mater hwn wedi cael ei drafod yn uniongyrchol â Llywodraeth y DU ac mae wedi cadarnhau nad oes cyllid ar gael a bod gan holl gyfarfodydd Grŵp Cyngori Domestig y DU (DAG y DU) opsiwn hybrid ar gyfer bod yn bresennol.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 49.

Ymateb: Derbyn

Y broses safonol rydym yn ei dilyn pan fydd aelodau grwpiau fel DAG y DU yn cael eu recriwtio neu eu hadolygu yw defnyddio ein rhwydweithiau presennol, fel ein Grŵp Cyngori ar Bolisi Masnach, i godi ymwybyddiaeth o'r cyfleoedd hyn. Fodd bynnag, yn achos penodol adolygiad DAG 2024 nid oes gennym gofnod a ddilynwyd y broses hon ai peidio.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 50.

Ymateb: Derbyn

Nid oes cysylltiad ffurfiol rhwng y Grŵp Cyngori ar Bolisi Masnach (TPAG) a Fforwm Cymdeithas Sifil TCA (CSF). Sefydlwyd y Grŵp Cyngori ar Bolisi Masnach i roi cyngor i Lywodraeth Cymru ar faterion sy'n ymwneud â Pholisi Masnach, gyda'i gylch gwaith yn canolbwyntio fwyfwy ar Fasnach yr UE yn 2024. Mae aelodaeth TPAG a'r CSF yn eang, gan gynnwys cyrff busnes ac amrywiaeth o sefydliadau eraill. Er y gall rhai aelodau o'r TPAG hefyd fynychu'r CSF, nid oes ymdrech fwriadol i sicrhau bod y rhai sy'n mynychu'r CSF hefyd yn aelodau o'r Grŵp Cyngori ar Bolisi Masnach.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 51.

Ymateb: Derbyn

Er mai cyfrifoldeb Llywodraeth y DU yw monitro gwaith Grŵp Cyngori Domestig y DU (DAG), mae rhai aelodau o Grŵp Cyngori ar Bolisi Masnach (TPAG) Llywodraeth Cymru hefyd yn aelodau o Grŵp Cyngori Domestig y DU ac, o'r herwydd, gallwn glywed eu safbwyntiau'n uniongyrchol. Rydym hefyd yn ymgysylltu'n weithredol ag aelodau eraill y DAG fel APBI, BSI, SMMT ac UKAS⁴ i ddeall eu barn ar faterion allweddol a nodi cyfleoedd i gydweithio.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 52.

Ymateb: Derbyn

⁴ APBI - Cymdeithas Diwydiant Fferyllol Prydain, BSI - Sefydliad Safonau Prydeinig, SMMT - Cymdeithas Gwneuthurwyr a Masnachwyr Moduron, UKAS - Gwasanaeth Achredu'r Deyrnas Unedig

Bydd Llywodraeth Cymru yn archwilio gyda Llywodraeth y DU, Llywodraeth yr Alban a Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon, gan gynnwys drwy'r Grŵp Rhyngweinidogol ar Gysylltiadau rhwng y DU a'r UE, y potensial i ddatblygu mecanwaith ar draws y DU i fonitro aliniad â'r UE ac ymwahanu oddi wrtho.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 53.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae'r gwaith hwn eisoes yn mynd rhagddo yn y meysydd sy'n cael eu negodi ar hyn o bryd.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 54.

Ymateb: Derbyn

Ar hyn o bryd rydym yn ymgysylltu â Llywodraeth y DU ynghylch sut mae'n bwriadu bwrw ymlaen â deddfwriaeth i weithredu unrhyw gytundebau gyda'r UE yn y dyfodol, gan gynnwys ar y rôl y bydd angen i ddeddfwrfeydd datganoledig ei chwarae i weithredu cytundebau mewn meysydd datganoledig. Rydym wedi bod yn glir bod yn rhaid i unrhyw broses ddeddfwriaethol barchu'r setliad datganoli a'r prosesau presennol yn y llywodraethau datganoledig.

Goblygiadau Ariannol: Dim

Argymhelliad 55.

Ymateb: Derbyn

Mae Fframweithiau Cyffredin yn fecanwaith pwysig ar gyfer trafod a chydweithredu rhwng y pedair llywodraeth mewn meysydd polisi a oedd yn arfer cael eu llywodraethu gan gyfraith yr UE. Maent yn darparu fforwm i rannu tystiolaeth ac archwilio effeithiau alinio ac ymwahanu rheoleiddiol, gan helpu llywodraethau i wneud penderfyniadau gwybodus ar alinio â'r UE. Mae pob llywodraeth yn cadw'r hawl i benderfynu ar alinio â'r UE o fewn ei chymhwysedd ei hun. Mae fframweithiau'n helpu i sicrhau bod y penderfyniadau hynny'n dryloyw ac yn gallu cefnogi dulliau gweithredu cydgysylltiedig lle bo hynny'n briodol, gan barchu gallu pob llywodraeth i ymwahanu.

Goblygiadau Ariannol: Dim